

SAMBANDSRØDDIR

Oljuvinna

Tað er eingin ivi um, at tann dagur nærkast við vaksandi ferð, tá ið farið verður at kanna nágreiniliga, um møguleiki er fyrri at finna og vinna olju úr føroysku undirgründini.

Grannar okkara fyrri sunnan eru longu komnir so nær okkara marki, at seta teir borin eitt sindur á skák, so eru teir inni á okkara ventada rikidómi.

Føroyski jarðfrøðistovnurin hevur saman við Danmarks Geologiske Undersøgelse gjørt ein part av eini ásettari kanningarvøð, m.a. royndarboringar í Vestmanna og í Lopra. Tað eydnaðist ikki við teimum boritolum, sum nýtt vórðu, at koma niður undir basaltlagið, og á tann hátt fæa eina sikrari meting um, at møguleikar vóru fyrri at finna t.d. olju.

Umfatandi botnkanningar eru eisini gjørdar á øllum landgrunninum, og hetta tilfarið verður vist kannað enn, eisini fyrri at vita, um sannlíkt er at finna olju í undirgründini.

Tað seinasta stigið í kanningar-

røðini var at gera eina royndarboring úti til havs suður úr Suðuroynni, men hetta var so kostnaðarmikið, at ikki har hildið møguligt at fremja hetta fyrst í áttatiárunum, hóast samlaði prísurin var minni enn tann, sum landsstýrið, ið aftaná kom, samtykti at jætta til undirsjóvartunnlin um Vestmannasund.

Nú átti at verið farið undir at gjørt ta kanningina lidna, so føroyski jarðfrøðistovnurin hevði allar neyðugar upplýsingar tókur um jarðfrøðislugu viðurskiftini í undirgründini. Hetta hevði styrkt almikið um føroysku stöðuna, tá ið vit um ikki langa tíð fara at samráðast við tey nógvu altjóða oljufeløgini, sum hava stóran áhuga í at sleppa frammat at gera sáttmál.

Ometaliga nógvir og sera tøfrir spurningar eru at loysa, áðrenn vit kunnu frá inn í nakrar samráðingar.

Undirgründina hava allar føroysku politisku flokkarnir uttan Sambandsflokkurn gjørt til eitt hovudsproblem. Vit hava frá

donsku stjórnini fingið eitt tilboð um eina ráveinnsskipan, sum tá ið samráðst er eitt sindur meir um hana, kann tryggja okkum fullt ræði á bæði rannsóknunum og møguligum útvinningi av olju og gassi í undirgründini. Vit kunnu til eina og hvørja tíð taka av hesum tilboði og fáa ávirkan. Í dag hava vit als onga ávirkan.

Í góðari samvinnu við danir kunnu vit tryggja okkum ein álítandi og vælviljan samstarvshótt, sum ikki tekur okkum við nösini, tá ið vit skulu samráðast við altjóða oljufeløgini. Ein slíkan partnara finna vit ongastaðni, hvat heraðshorn vit so enn venda okkum.

Tað er Javnaðarflokkurin so líkt at nýta høvi, nú hann hevur snýtt veljaran, og nú hann er saman við Fólkaflokkinum, at brúka stöðuna til at kasta seg upp til ramasta loysingarflokk og krevja eina sjálfstýrslóg, har undirgründin verður brúkt sum hjáputur.

-25

Hví eigur alivinnan ongan góðan?

Lika síðani alivinnan av álvara tók seg upp her á landi, fyrst í áttatiárunum, hevur mikil umrøða verið um vinnuna. Men tað tykist rættiliga greitt, at vinnan ongan góðan eigur.

Vinnan fær mótvegis vanligu fiskivinnuni, ongan studning. Kortini tykist lítil, fyrri ikki at siga eingin áhugi at vera frá politiskari síðu, at menna alivinnuna.

Besta dómur er ivaleyst landsdjarlæknastovnurin. Har starvast trí fólk, sum skulu taka sær av at hava eftirlit við eini vinnu, sum útflytir fyrri 500 miljónir kr.

Landsverkfrøðingsstovnurin fær sín part á figgjarlógini at umsitja. Har munnu verða eini 50 fólk í starvi.

Hetta visir best, hvussu óvugt samfelagið er. Tað mátti t.d. borid til at umskúla nakrar verkfrøð-

ingar, ella onnur, og síðani latið tey fingið starv t.d. í alivinnuni.

Alivinna gevur hóast alt nógv til føroyska samfelagið, og eftir hvat sagt verður, so er hon einasti møguleiki, sum kann bjarga okkum úr búskaparkreppuni.

Tað allar ringasta sum nívir alivinnuna er vantandi figging. Menningargrunnurin vil ikki læna meir, men vil bert hava pening inn. Bankarnir siga seg ikki vera fórir fyrri at veita neyðugu figgingina sum skal til.

Tosað hevur fyrr verið um 200 miljónir kr. til umfigging av alivinnuni. Men av eini ella aðrari orsök datt tað niðurfyrri - helst av politiskari ósemju.

Hví kann tað ikki verða møguligt at skipa ein grunn, sum kann læna alivinnuni pening, tá bankarnir ikki eru fórir fyrri tí?

Peningurin kundi t.d. verið latin alivinnuni gjøgnum Menningargrunnin.

Júst í hesum døgum er blaðið »Alarin« komið út. Í blaðnum verður sagt, at longu í 1992 hevur alivinnan eina nógv eftir til lönir, rentur og vinning, og allur fesk-fiskaflotin og flakavirkini tilsamans.

Tað má fáa okkara politisku myndugleikar at vakna.

Tað má vera eitt fólkakrav at alivinnan fær betri umstøður at virka undir.

Hvat við at nýtt tær 200 miljónir kr., sum átlánin er at læna til undirsjóvartunnin undir Vestmannasund til alivinnuna í staðin. Tað skuldi næstan verða nóg mikil.

78

Lisbeth L. Petersen, lögtingskvinna:

Bíligar bilar og bíligt luktilsi bjargar ongum landi figgjarlaga!

Tað er gott at vera positivur og bjartskygður, men tað kann verða vandamikið. Tað er realistiskur politikarum, vit hava brúk fyrri

Hetta millum annað segði Lisbeth L. Petersen, annað av umboðum Sambandsflokksins á tingi Fyrri Suðurstreyms, tá lögmanstráðan á olavsøku var til víðgerðar á tingi í farnu viku.

Hon segði:

Nú verður ráðandi nevnd lögmanstráðan, men hvussu nógv lögmaður eigur í henni, er tó óvist, tí í mál-gagni Fólkaflaksins beint eftir olavsøku vóru stórar myndir og nývni á fólkaflakslandsstýrismonnum, og so niðriundir, brot ur innihaldinum í lögmanstráðuni - har var lítið eftir til sjálfan lögmann.

Sambært tí lögtingsformaðurin hevur sagt her á røðarapallinum, so er tað so veilsignað at vera í hesi samgongu, - hann hevur ongantíð kent seg betri.

Eg veit ikki, um hetta eisini er hugsan Javnaðarflokksins aftaná blaðstjóra-viðgerðina av lögmanstráðuni í Dagblaðnum beint eftir olavsøku. Er Javnaðarflokkurin so lagaligur, sum tað tykist, so skilja vit øll sera væl Fólkaflakkin - tí so lagaligan samgongupartnara kann hann ongantíð venta sær aftur.

Viðvíkjandi røðini annars, so er, sum longu fleiri av tinglimunum hava nevnt, ikki so nógv nýtt - og heldur ikki nógv konkret - men rétt skal vera rétt: hált ár er ikki long tíð.

Stöðan er álvarsom. Fólk, alt fleiri og fleiri, eru vorðin, og verða, arbeidleys, og tað, sum ma niva einhvønn politikara, er veruleikin, at tey ungu sleppa ikki at royna seg. Tey kenna tað, sum ongin hevur brúk fyrri teimum. Tað er óhugnalig byr-

an, tá skúlagongd er lokin. Her mugu allar góðar kreftir standa saman.

Sambandsflokkurin vil, ið hvussu so er, víðgera málið í álvara.

Tann, ið tordi Springarnar, sum Sambandsflokkurin var við til at seta í verk, vóru neyðugar, men hetta mátti henda, serliga aftaná politikkin sum furdur var áðrenn undir javnaðarleiðslu.

Okkara flokkur tordi at brota upp ermjar og taka ópopulera avgerðir, skuldi figgjarlaga gongdin skeiva vegin steðgast, mátti sparringar til, og áðrenn vit koma á rétt kjøl aftur, mugu sparringar vera.

Nú hevur Javnaðarflokkurin ásannað hetta. Hann hevur saman við Fólkaflakkinum hert sparringarnar, sjálvt um hann fekk veljaran uppí sín part, við at geva teimum gylt lyfti.

Tað er óv bíligt nú at siga, at teir ongi lyfti hava givið. Øll vit, sum minnst valstríðið, ella lesa blöðini frá teimum døgnum, siggja tað mótsatta.

Sambandsflokkurin visti, hvussu stöðan var, og hvat fór at henda. Vit torðu at fortelja fólk tað, sjálvt um vit vóru, at tað kundi kosta okkum atkvøður; - men í dag mátti Javnaðarflokkurin kenta seg illa, nú hann sum flokkur hevur vunnið valið.

Lat tað fara á hesum sinni.

Tørva realistiskur politik

Sagt verður í lögmanstráðuni, at samgongan miðar

Lisbeth L. Petersen

imóti javnvág á figgjarlógini í 1992.

Vit vildu ynks, at so var, men hvussu tað fer at eydnast, loyva vit okkum at ivast í.

Bíligar bilar og bíligt luktilsi bjargar ongum landi figgjarlaga!

Á síðu 4 verður sagt, at inntøkur landskassans ikki samsvara í lotuni við figgjaraflanina, men at landsstýrið metir, at seinra helvt fer at hlínast betur.

Um so verður, so eru hetta sanniliga góð tíðindi.

Nú er Jógván Sundstein, landsstýrismaður, ikki just tann politikari, ið er vanur at meta stöðuna verri enn hon er - tvørturímóti. Tað er gott at vera positivur og optimistiskur, men tað kann vera vandamikið - Tað er realistiskur politikarum vit hava brúk fyrri - so kunnu onnur skíra okkum pessimistar, ella hvat tey vilja.

Forvitnisligar landbúnaðarætlanir

Á síðu 13 verður nevnt, at landsstýrið í næstum fer at seta nevnt at gera nýtt landbúnaðaruppritt.

Hetta ljóðar áhugavert. Nógvir møguleikar áttu at verið her, og her eiga vit ikki at ráðast at ganga nýggjar leiðir.

Ullin bjargar okkum nokk heldur ikki, men kann hon brukast, í staðin fyrri at verða brend, so eiga vit at gera væl meira við hana. Men tað er ikki nóg mikið.

Vit mugu í øllum føri duga betri at marknaðarføra okkara vøru, enn vit hava higartil.

Í spartíðum má prioriterast rétt

Landsstýrið hevur eisini ætlanir um at vaksna um Heilsuførligu starvsstovuna, ið fær alt fleiri og fleiri uppgávur.

Hetta verður eisini neyðugt, men í spartíðum má alt umhugsast væl, og prioriterast rétt.

Rúsdrekkafor fyrri okkum

Ferðavinnan er eisini eitt alternativ. Lat okkum vóna, at nakað skilgott fer at henda her.

Nevnd verður ein ferða-

politisk virkisskrá; men nýggi rúsdrekkafor skal ikki verða bjargingin, tí rúsdrekkafor skal gerast fyrri okkum - ikki ferðavinnuna.

Eiga ikki at avbjargja okkum

Undir skúlamálum verður sagt nakað, ið eru nýggir tonar frá Javnaðarflokkinum - nevniliga "trongar figgjarlaga umstøður."

Nú biða vit eftir nýggjum loysnum. Vónandi verða ter samsvarandi tí, sum onnur norðurlond hava at bjóða á skúlaøkinum, tí vit mugu fyrri alt í verðini ikki isolera okkum.

Okkara ungdomur skal vera fórir fyrri at royna seg utanfyri klettarnar eisini, og allarbest er, um hann vendir heim aftur, ríkaðan av royndum utanfrá!

Tryggingarmonopolið!

Broytning í tryggingarvitur-skiftunum hava vit í Sambandsflokkinum sjálvandi serliga áhuga fyrri. Í hesum sambandi vil eg minna á uppskotið frá Sambandsflokkinum um avtøku av tryggingarmonopolinum, sum m.a. samgongan var við til at fella.

Krevja føroyska almannaaloggávu

Almannamál eru mál, ið eru serliga aktuel í lotuni.

Her er tað ynksi Sambandsflokksins, at við fæa eina føroyska almannaaloggávu, tillagaða føroyska samfelagnum og okkara tøvi.

Stöðan í dag krevur nógv av almannaaloggávu. Uppgávurnar gerast fleiri og fleiri, og skal umsitingin skerjast, so er vandi fyrri at orka bert verður til at skriva checkar, og tað er bæði ósunt og skeivt.

Fyrirbyrging av at fáa sosialar taparar krevur bæði tíð og orku, og tað kostar í fyrsta umfari, men umhugsast má væl, hvussu skipast skal fyrri, tí gloymast má ikki, at lotuvinningur kostar.

Leysatíðindi um sosialt misbrúk krevja, at málsviðgerðarar greitt vita, hvørjum reglum gangast skal eftir.

Hvør og hvussu?

Á síðu 25 verður sagt, at landsstýrið ætlar at fara undir at kanna um og hvussu teim smærru vinnurekandi kann verða tryggjað ein rimilig og

skilagóð málsviðgerð í almannaaloggávu.

Í hesum sambandi má takast við spurningunum, um hvør og hvussu skal gjalda fyrri barnburðarfarloyvi.

Vit hava arbeidsóki, ið eru kvinnuóki næstan burturav, og tí má hugast um t.d. ein grunn til sama endamáli.

Primera heilsutenastan

Viðvíkjandi primeru heilsutenastuni, so er tað gleðiligt, at landsstýrið sigur seg vilja samskipa tænastuna, so hon bæði verður betri og bíligari.

Hetta hevur ikki borid til vegna sáttmálaunderskifti m.a. - men nú skuldi tað kunna borid til.

eisini má minnast á, at skerjingarnar á sjúkrahúsokinum krevja fleiri útreiðslur í heiminum - tað kostar eisini tí almenna pening.

Samhaldsfasti

Samhaldsfasta arbeiðsmarknaðargrunnin skuldi ikki verið neyðugt at nevnt her - har dróg Javnaðarflokkurin allan Fólkaflakkin, iroknað Óla Breckmann, eftir hárunum við ser.

SAS-konflikt om lønbeparelser

Forhandlingerne mellem SAS Airline og kabinepersonale's foreninger er blevet afbrudt indtil videre. Ifølge kabineforeningerne skyldes afbruddet, at SAS-forhandlerne ikke havde mandat til at fuldføre forhandlingerne.

»Vi har hidtil tilbudt besparelser, som modsvarer mere end 25 procent af vores lønsum. SAS kræver yderligere kraftige besparelser af kabinepersonalet med øjeblikkelig virkning, hvilket vil kræve flere reduktioner i medarbejderstaben. Det kan foreningen ikke acceptere,« siger formanden for det danske kabinepersonale John Vangen Nielsen. Der er ikke fastsat ny dato for genoptagelse af forhandlingerne med SAS, men den danske kabineforening har indkaldt sine medlemmer til et møde om situationen den 11. september.

Støtte til oversættelse af nordisk litteratur

Nordisk litteratur- og biblioteksudvalget, som er nedsat af Nordisk ministerråd (kultur- og undervisningsministrene), disponerer over midler til støtte til udgivelse af nordisk litteratur i oversættelse i de nordiske lande. Årets andet fordelingsmøde afholdes i november måned.

Skemaer med vejledning kan rekvireres fra Føroya Landsstýri, P.O. Box 100 Torshavn (tlf. 11 080) eller fra Nordisk ministerråds sekretariat på nedenstående adresse (tlf. 33 11 47 11).

Ansøgningsstiden for fordelingsmødet i november udløber den 1. oktober 1991.

Ansøgning sendes til:

Nordisk litteratur- og biblioteksudvalget
Nordisk ministerråd
Sekretariatet
Store Strandstræde 18
1255 København K

